לְאַתְרוּיֵי בֵּיהּ – להתרות בבעל שלא יבוא עליה.

הגמרא מביאה דין נוסף בענין יחוד אשה עם שני אנשים: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לֹא שָׁנוּ שאשה מתייחדת עם שני אנשים, אֶלָּא בָּעִיר, אֲבָל בַּדֶּרֶךְ אסורים להתייחד עַד שֶׁיִּהְיוּ שְׁלֹשָׁה אנשים, משום שבשנים חוששים שֶׁמָּא יִצְטָרְפוּ אֶחָד מֵהֶם לְהַשְׁתִּין, ויצטרך להתרחק מחבריו, וְנִמְצָא הָאֶחָד שנותר עמה מְתַיְחֵד עִם הָעֶרְוָה.

הגמרא מביאה את המשנה לגבי סוטה לסייע לדברי רב אלו: נֵימָא מְסַיַּע לֵיהּ – לדברי רב אלו, ששנינו במשנה, מוֹסְרִים לוֹ שְׁנֵי תַּלְמִידֵי חֲכָמִים שילכו עמו ועם אשתו, מפני שחוששים שֶׁמָּא יָבֹא עָלֶיהָ בַּדֶּרֶךְ. ומדייקת הגמרא: תְּרֵי וְאִיהוּ – שני תלמידי החכמים והבעל, הָא תְּלָתָא – הרי שלשה, ומשמע שרק שלשה מותרים להתייחד עמה בדרך, ושנים אסורים.

דוחה הגמרא: הָתָם – לגבי סוטה הטעם שצריכים שנים הוא כְּדֵי הֵיכִי דְּנֶיהֱווּ עֲלֵיהּ סַהֲדֵי כדי שאם יבוא עליה, שניהם יעידו על זה בפני בית דין.

הגמרא מביאה מעשה לענין דין יחוד בכשרים:

רַב וְרִבִּי יְהוּדָה הֲווֹ קָאָזְלֵי בְּאוֹרְחָא – היו הולכים בדרך, וְהָווֹ קָאָזְלָא הַהִיא אִתְּתָא כַּמֵּיהוּ – והלכה לפניהם אשה, אָמַר לֵיהּ רַב לְרַב יְהוּדָה, דַּיֵּל בַּרֵישֵׁךְ מִקַּמֵּי גֵּיהִנֹּם – מהר ללכת כדי שנקדים את האשה ולא נלך אחריה, שלא נבוא לידי עבירה וניפול בגיהנם.

אָמַר לֵיהּ רב יהודה, וְהָא מַר הוּא דְּאָמַר בִּכְשֵׁרִים שַׁפִּיר דָּמֵי – ששנים כשרים מותרים להתייחד עם אשה. אָמַר לֵיהּ רב, מִי יֵימַר דִּבְכְשֵׁרִים כְּגוֹן אֲנָא וְאַתְּ – מי יאמר שהתכוונתי לכשרים כמונו, אֶלָּא כְּגוֹן מַאי – מי הם הכשרים שמותרים להתייחד עם אשה, כְּגוֹן רַבִּי חֲנִינָא בַּר פָּפִּי וַחֲבֵירָיו רבי צדוק ורב כהנא, שבאו לידי ניסיון ולא נכשלו.

הגמרא מביאה די נים נוספים בדיני יחוד: אָמַר רַב, מַלְקִין מכת מרדות אדם שעבר עַל איסור יִיחוּד, וְאֵין אוֹסְרִין עַל הַיִּיחוּד – אשת איש שנתייחדה אינה נאסרת לבעלה, שאנו תולים שלא זינתה. אָמַר רַב אַשֵׁי לֹא אֲמָרָן – לא אמרנו שמלקים אֶלָּא בְּיִיחוּד עם פְּנוּיָה, אֲבָל בְּיִיחוּד דְּאֵשֶׁת אִישׁ לֹא מלקים אותה, כדי שֶׁלֹּא תְּהֵא מוֹצִיא לַעַז עַל בָּנֶיהָ, שיאמרו שזינתה ובניה ממזרים.

מר זוטרא נחל ק על דברי רב אשי: מַר זוּטְרָא מַלְקֵי – היה מלקה אשת איש שנתייחדה, וּמַכְרֵיז ש היא לוקה משום שעברה על איסור יח וד ולא מחמת שזינתה. אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן מִפַּרְהַטְיָא לְרַב אַשֵׁי, מַר נַמִּי לִילְקֵי וְלַכְרֵיז – תנהג גם אתה כמר זוטרא להלקות ולהכריז, ולא יצא לעז על בניה. אָמַר לֵיהּ ר ב אשי, עדיין יש לחשוש להוצאת לעז, שמא אִיכָּא דְּשָׁמַע בָּהָא וְלֹא שָׁמַע בָּהָא – יהיה מי שישמע שלקתה ולא ישמע את ההכרזה שלקתה רק על יחוד.

הגמרא מביאה דין נוסף לענין מלקות בעבירת זנות: אָמַר רַב, מַלְקִין עַל לֹא טוֹבָה הַשְׁמוּעָה – את מי שיצאה עליו שמועה לא טובה שהוא עובר עבירות, שֶׁנֶּאֱמַר (שמואל א' ב כד) שעלי הכהן הוכיח את בניו 'אַל בָּנַי כִּי לֹא טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה', ומהמילים 'אל בני' משמע שיש איסור לעשות מעשים ששמועתם לא טובה. מספרת הגמרא: מַר זוּטְרָא בשהלקה אדם שיצאה עליו שמועה לא טובה, הֲוָה מוֹתִיב לָהּ אַפְסִירָה עַל כַּתְפֵּיהּ – מניח אפסר של בהמה על כתף הלוקה, וּמַכְרֵי לֵיהּ – והיה מקריא ללוקה פסוק זה 'אַל בָּנַי', כדי להודיע שהוא לוקה על לאו זה.

הגמרא חוזרת לדיני י חוד: אָמַר רַבָּה, אִם בַּעֲלָהּ של האשה נמצא בָּעִיר שהיא נמצאת בה, אֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם יִיחוּד, ומותר להתייחד עימה, משום שהיא חוששת מהבעל ולא תבוא לידי עבירה.

דין נוסף: אָמַר רַב יוֹסֵף, בחדר שהפֶּתַח שלו פָּתוּחַ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם איסור יִיחוּד, ומותר להתייחד בו עם האשה.

הגמרא מקשה על דין בעלה בעיר: רַב בִּיבִי אִיקְּלַע לְבֵי רַב יוֹסֵף – נזדמן לבית רב יוסף, פָּתַח דְּכָרָךְ רִיפְתָא – לאחר שאכלו לחם בעליית הבית, וירדו רב יוסף ואשתו לבית, אָמַר לְהוּ רב יוסף לאנשי הבית, שְׁקוֹלוּ דְּרִגְנָא מֵתּוֹתֵי בִּיבִי – קחו את הסולם שעומד תחת רב ביבי בין העליה לבית, כדי שרב ביבי לא ירד מהעליה ויתייחד עם אשתו של רב יוסף. ומקשה הגמרא: מדוע חשש רב יוסף מיחוד, וְהָא – הלא אָמַר רַבָּה שאם בַּעֲלָהּ בָּעִיר אֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם יִיחוּד, ורב יוסף היה עם אשתו בבית. מתרצת הגמרא: שַׁאנֵי – שונה רַב בִּיבִי משום דְּשׁוּשְׁבִינְתֵּיהּ הֲוַאי וְנֵייְתָא בֵּיהּ – אשתו של רב יוסף הכירה אותו ובעלת ברית לו, וליבה גס בו ורגילה עמו, ויכולים הם לבוא לידי עבירה.

הגמרא מביאה דינים נוספים בענייני יחוד: אָמַר רַב כַּהֲנָא, מקום שיש בו שני חדרים האחד לפנים מהשני, אִם אֲנָשִׁים נמצאים מִבַּחוּץ – בחדר החיצוני שיש לו פתח לצאת החוצה, וְנָשִׁים נמצאות מִבִּפְנִים – בחדר הפנימי שאין ממנו יציאה החוצה אלא דרך החדר החיצוני, אֵין חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם יִיחוּד, ולא חוששים שאחד מהאנשים יכנס לחדר הפנימי ויתייחד עם הנשים, כיון שדרכם של האנשים לצאת לחוץ ולא להכנס לפנים. ואם אשה תיכנס לחדר החיצוני אין בזה איסור כי אשה אחת מותרת להתייחד עם הרבה אנשים. אבל אם הָאֲנָשִׁים מִבִּפְנִים – בחדר הפנימי וְנָשִׁים מִבַּחוּץ – בחדר החיצוני, חוֹשְׁשִׁין מִשּׁוּם יִיחוּד ויש בזה איסור, משום שחוששים שמא איש אחד ירצה לצאת החוצה ויעבור דרך החדר החיצוני ששם הנשים, ובדרכו יתייחד עם הנשים.

הגמרא מביאה ברייתא החולקת על דינו של רב כהנא: בְּמַתְנִיתָא תָּנָא אִיפְּכָא – בברייתא שנינו להיפך, שכשהאנשים בחוץ והנשים בפנים, חוששים ליחוד, שמא יכנס אחד מן האנשים לחדר הפנימי ויתייחד עם הנשים, וחבריו לא ירגישו שנכנס לשם. אבל כשהאנשים בפנים והנשים בחוץ, לא חוששים ליחוד, מפני שאין איסור אם אחת הנשים תיכנס לחדר הפנימי עם האנשים, ואף אם אחד מהאנשים יצא לחדר החיצוני ששם הנשים, הוא חושש שאיש נוסף יצא ויראה אותו עם הנשים ולא יחטא.

אָמַר אַבַּיֵי, הַשְׁתָּא דְּאָמַר רַב כַּהֲנָא הָכִי – שכשאנשים בפנים ונשים בחוץ חוששים משום יחוד, וְתָנָא מַתְנִיתָא אִיפְּכָא – ובברייתא שנינו להיפך, לכן אֲנָא נַעֲבֵיד לְחוּמְרָא – אנו ננהג להחמיר ולאסור בכל האופנים, בין אם האנשים בחוץ והנשים בפנים ובין אם האנשים מבפנים והנשים מבחוץ.

הגמרא מביאה את הנהגות האמוראים למנוע עירבוב בין אנשים לנשים, כשהיו מתקבצים אנשים ונשים לחופה או לדרשה: אַבַּיֵי היה דָּיֵיר גּוֹלְפֵי – מסדר שורות של קנקנים מחרס בין האנשים לנשים, כדי שאם ירצה אחד לעבור מכאן לשם ישמע רעש מהקנקנים וימנע ממנו לעבור לצד השני. רָבָא היה דָּיֵיר קָנֶה – מסדר שורות של קנים בין האנשים לנשים, כדי שאם ירצה אחד לעבור לצד השני ישמע קול הקנים וימנע ממנו לעבור לצד השני.

אָמַר אָבִין, סַקְּבָא דְּשַׁתָּא רִינְלָא – חולשתה של השנה היא בזמן החג, שאז מתקבצים האנשים והנשים לשמוע את הדרשה של הרב, ומתערבים זה עם זה ומדברים ונותנים עיניהם זה בזה.

הגמרא מביאה מעשה בענין ההתגברות על יצר התאוה: מעשה בְּהָנָךְ שְׁבוּיֵיתָא דַּאֲתַאי – בשבויות שהביאום לְנַהֲרְדָּעָא, אַפְקִינְהוּ לְבֵי רַב עַמְרָם חֲסִידָא, וְאִשְׁקוֹלוּ דְּרִגְנָא מִקַּמַּייהוּ – ונטלו את הסולם שעולים בו לעליה כדי שלא יעלה לשם אף אדם. בָּהֲדֵי דְּקָא חָלְפָה חָדָא מִנַּייהוּ – כשעברה אחת מהן לפני פתח העליה, נָפַל נְהוֹרָא בְּאֵיפּוּמָא – נכנס אור גדול מהפתח מרוב יפיה. כשראה זאת, שָׁקְלֵיהּ רַב עַמְרָם לְדִרְגָנָא – נטל רב עמרם סולם דִּלָּא הֲווּ יָכְלִין בֵּי עֲשָׂרָה לְמִדְלֵיהּ – שלא היו יכולים אפילו עשרה בני אדם להרימו מרוב כובדו, וּדְלֵיהּ לְחוּדֵיהּ – והרימו לבדו, שמרוב חשקת התאוה אזר כח רב, סָלִיק וְאָזִיל – ועלה בסולם כדי לתובעה לעבירה. כִּי מָטָא לְפֶלְגָא דְּרִגְנָא – כשהגיע לאמצע הסולם, אִיפְּשַׁח – פיסק רגליו לעמוד על מקומו כדי להתגבר על יצרו, וְקָמָא קָלָא – הרים קולו וצעק נוּרָא בֵּי עַמְרָם – פרצה אש בביתו של עמרם, כדי שיבואו בני השכונה לכבות את הדליקה, ומחמת הבושה לא יעבור את העבירה. לשמע זעקותיו אָתוּ רַבָּנַן – הגיעו חכמים לביתו כדי לכבות את הדליקה, וכשראו שאין שם אש הבינו שקרא להם כדי להינצל מהעבירה. אֲמְרוּ לֵיהּ רבנן, כַּסֵּיפְתִּינָן – ביישת אותנו, שיאמרו שתלמידי חכמים מתאוים לעבירה. אָמַר לְהוּ רב עמרם לחכמים, מוּטָב תִּיכַּסְפּוּ בֵּי עַמְרָם בְּעָלְמָא הָדֵין – עדיף שתתביישו בעולם הזה, וְלֹא תִּיכַּסְפּוּ מִינֵּיהּ לְעָלְמָא דְּאָתֵי –

המשך בעמוד ל

ולא תעברו עבירה ותתביישו בעולם הבא. לאחר מכן, כשראה רב עמרם עד היכן צדיק כמוהו יכול להגיע, **אֲשְׁבְּעֵיהּ** – השביע רב עמרם את היצר הרע **דְּינָפֵק מִינֵּיהּ** – שיצא ממנו. **נָפֵק מִינֵּיהּ** – יצא ממנו היצר הרע, והיה נראה **כִּי עַמּוּדָא דְּנוּרָא** – כעמוד אש. **אָמַר לֵיהּ** רב עמרם ליצר הרע, **חֲזִי** – ראה, **דְּאִתְּ נוּרָא וַאֲנָא בִּישָׁרָא** – אתה אש ואני בשר, ואף על פי שהדרך היא שהאש שורפת את הבשר **אֲנָא עֲדִיפְנָא מִינָּךְ** – אני עדיף ממך, שניצחתי אותך והתגברתי עליך.

הגמרא מביאה מעשה נוסף בענין זה: **רַבִּי מֵאִיר הֲוָה מְתַלְּוֵצִין בְּעוּבְרֵי עֲבֵירָה**, והיה אומר שאם היו רוצים להתגבר על היצר היו מצליחים. **יוֹמָא חַד** – יום אחד **אִידְּמֵי לֵיהּ שָׂטָן כְּאִיתְּתָא** – נדמה לו השטן כאשה העומדת **בְּהַדֵּי גִּיבְּא דְּנַהֲרָא** – מעברו השני של הנהר, **וְלָא הֲוָה מַבְרָא** – ולא היתה שם ספינה לעבור את הנהר. **נָקֵט מִצְרָא וְקָא עָבַר** – אחז רבי מאיר בחבל שהיה מתוח משני צידי הנהר והתחיל לעבור את הנהר, כדי להגיע למה שהיה נראה לו כאשה. **כִּי מָטָא פַּלְגָא מִצְרָא** – כאשר הגיע לחצי הנהר **שַׁבְקֵיהּ** – עזבו היצר וכבר לא התאוה לעבירה. **אָמַר** השטן לרבי מאיר, **אִי לַאו דְּקָא מַכְרִיזְנָא בִּרְקִיעָא** – אם לא היו מכריזים ברקיע **בְּרַבִּי מֵאִיר וְתוֹרָתוֹ**, לא הייתי עוזב אותך **וּשְׁוִיתֵיהּ לְדָמָךְ תַּרְתֵּי מְעֵי** – הייתי גורם שתהיה שוה כשתי מעות כסף, כלומר שהייתי מצליח להכשיל אותך בעבירה ולא היית שוה כמעלתך היום.

הגמרא מביאה מעשים נוספים של התגרות השטן באמוראים: פְּלִימוֹ [–שם אמורא] **הֲוָה רָגִיל לְמֵימַר כָּל יוֹמָא** – היה רגיל לומר בכל יום **גִּירָא בְּעֵינֵיהּ דְּשָׂטָן** – יבואו חיצים בעיני השטן ויבטלוהו, והיה אומר זאת כדי לדחותו מעליו. **יוֹמָא חַד מַעֲלֵי יוֹמָא דְּכִיפּוּרֵי הֲוָה** – בערב יום הכיפורים, **אִידְּמֵי לֵיהּ** – נגלה השטן לפלימו **כְּעַנְיָא** – כדמות עני. **אָתָא קָרֵי אַבָּבָא** – קרא העני בפתח וביקש צדקה, **אַפֵּיקוּ לֵיהּ רִיפְתָּא** – הוציאו לו בני הבית לחם לאכול. **אָמַר לֵיהּ** השטן לפלימו, **יוֹמָא כִּי הָאִידְנָא** – יום חשוב כמו היום שהוא ערב יום הכיפורים, **כּוּלֵי עָלְמָא נָוְחֵי וַאֲנָא אַבְרָאי** – כולם אוכלים בתוך הבית ורק אני אוכל בחוץ. **עַיְּילֵיהּ** – הכניסו פלימו לביתו **וְקָרִיבוּ לֵיהּ רִיפְתָּא** – והניחו לפניו לחם לאכול, אבל לא הושיבוהו עם כל בני הבית אלא לבדו. **אָמַר לֵיהּ** השטן לפלימו, **יוֹמָא כִּי הָאִידְנָא** – יום חשוב כמו היום, **כּוּלֵי עָלְמָא אַתַּבָּא וַאֲנָא לְחוּדַאי** – כולם ישבים ליד השולחן ואני לבדי. **אַתְיוּהוּ, אוֹתְבוּהוּ אַתַּבָּא** – הביאוהו והושיבוהו על יד השולחן. **הֲוָה יָתִיב** – היה השטן יושב **מְלָא נַפְשֵׁיהּ שִׁיחְנָא וְכִיבֵי עֲלֵיהּ** – וממלא את עצמו בשחין ופצעים, **וַהֲוָה קָעָבִיד בֵּיהּ מֵילֵי דְּמָאִים** – והיה מתעסק בפצעים באופן מאוס. **אָמְרוּ לֵיהּ** בני הבית לשטן, שהיה נראה לו כאשה. **כִּי מָטָא לְפַלְגֵיהּ דְּדִיקְלָא** – כאשר הגיע לחצי הדקל, **שַׁבְקֵיהּ** – עזבו היצר וכבר לא התאוה לעבירה. **אָמַר** השטן לרבי עקיבא, **אִי לַאו דְּמַכְרְזִי בִּרְקִיעָא** – אם לא היו מכריזים ברקיע **בְּרַבִּי עֲקִיבָא וְתוֹרָתוֹ, לָא הֲוֵית עָזְבָא אוֹתָךְ וְשָׁוִיתֵיהּ לְדָמָךְ תַּרְתֵּי מְעֵי** – הייתי גורם שתהיה שוה כשתי מעות כסף, כלומר שהייתי מצליח להכשיל אותך בעבירה ולא היית שוה כמעלתך היום.

הגמרא מביאה מעשה דומה שהיה עם רבי עקיבא: **רַבִּי עֲקִיבָא הֲוָה מְתַלְּוֵצִין בְּעוּבְרֵי עֲבֵירָה**, והיה אומר שאם היו רוצים להתגבר על היצר היו מצליחים. **יוֹמָא חַד אִידְּמֵי לֵיהּ שָׂטָן כְּאִיתְּתָא בְּרֵישׁ דִּיקְלָא** – כאשה שנמצאת בראש הדקל, **נָקֵטְיהּ לְדִיקְלָא** – אחז רבי עקיבא בדקל **וְקָסָלֵיק וְאָזִיל** – והחל לעלות לראש הדקל, כדי להגיע למה

תִּיב שַׁפִּיר – שב כהוגן, ואל תמאיס אותנו. אָמַר לֵיהּ השטן, חֲבוֹ לִי
כַּפָּא – מזגו לי כוס, יְהַבוּ לֵיהּ כַּפָּא – נתנו לו כוס, אִכְּמַר – השתעל
וְשָׁדָא בֵּיהּ כִּיחוֹ – השליך לתוך הכוס את ליחתו שהוציא מהריאה.
כשראו זאת בני הבית נָחֲרוּ בֵּיהּ – גערו בו, שָׁקָא וּמִית – עשה
השטן את עצמו כמת. שְׁמְעוּ בני הבית דַּהֲווּ קָאֲמְרֵי – שיצא קול
שאומרים פְּלִימוֹ קָטַל גַּבְרָא פְּלִימוֹ קָטַל גַּבְרָא – פלימו הרג אדם,
פלימו הרג אדם. עָרַךְ – ברח פלימו מפחד המלכות שיהרגוהו,
וְטָשָׁא נַפְשֵׁיהּ – והחביא עצמו בְּבֵית הַכִּסֵּא שמחוץ לעיר. אָזַל
בַּתְרֵיהּ – הלך השטן אחריו, נָפַל קַמֵּיהּ – לפני פלימו ועשה עצמו
שוב כמת. כִּי דְּחֲזְיֵיהּ דַּהֲוָה מִצְטַעַר – כאשר ראה השטן שפלימו
מצטער, גְּלֵי לֵיהּ נַפְשֵׁיהּ – גילה לו שהוא השטן. אָמַר לֵיהּ השטן
לפלימו, מַאי טַעְמָא אִמְרַתְּ הָכִי – מדוע אתה רגיל לקללני ולומר
'גירא בעינא דשטן'. אמר לו פלימו, וְאֶלָּא הֵיכִי אֵימָא – איך אומר
מעתה כדי ששוב לא תחטיאני. אָמַר לֵיהּ השטן, לֵימָא מַר רַחֲמָנָא
נְגַעַר בֵּיהּ בַּשָּׂטָן – התפלל שהקדוש ברוך הוא יגער בשטן.
הגמרא מביאה מעשה מענין התפילה להינצל מהיצר הרע: רַבִּי
חִיָּיא בַּר אַשֵׁי הֲוָה רָגִיל כָּל עִידָּן דַּהֲוָה נָפֵל לְאַפֵּיהּ – בכל פעם שנפל
על פניו באמירת 'תחנון', הֲוָה אָמַר רַחֲמָן יַצִּילֵנוּ מִיֵּצֶר הָרָע. יוֹמָא
חַד – יום אחד שְׁמַעְתִּינְהוּ דְּבֵיתְהוּ – שמעה אותו אשתו, אָמְרָה,
מִכְּדֵי הָא כַּמָּה שְׁנֵי דְּפָרֵישׁ לֵיהּ מִינַּאי – הרי כבר כמה שנים שהוא
פורש ממני מחמת זקנה, וּמַאי טַעְמָא קָאֲמַר הָכִי – מדוע הוא אומר
כן, הלא אין לו יצר הרע. ולכן עשתה מעשה לבודקו מיצר הרע.
יוֹמָא חֲדָא הֲוָה קָא גָּרִים בְּגִינְתֵּיהּ – יום אחד כשרכב חייא בר אשי
למד בגינתו, קִשְׁטָה נַפְשָׁהּ – את עצמה, וְחָלְפָה וְתַנְּיֵיהּ קַמֵּיהּ –
עברה לפניו שוב ושוב. כששם לבו שעוברת לידו אשה, אָמַר לָהּ,
מַאן אַתְּ – מי את. אָמְרָה לוֹ, אֲנָא – אני חֲרוּתָא [שם זונה ידועה
בעיר] דְּהָדְרֵי מִיּוֹמָא – שחוזרתי היום לכאן. תְּבָעָהּ רבי חייא בר אשי
לעבירה. אָמְרָה לֵיהּ אשתו, אַייתֵי נֵיהֲלֵי לְהָהּ רוּמְנָא דְּרֵישׁ צוּצִיתָא
– הבא לי את הפרי שבענף שבראש הדקל. שָׁוֵור אָזַל אַתְיֵיהּ נֵיהֲלֵהּ
– קפץ והלך והביא לה את הפרי. כִּי אֲתָא לְבֵיתֵיהּ – כשבא לביתו
הֲוָה קָא שָׁגְרָא דְּבֵיתְהוּ תַּנּוּרָא – היתה אשתו מסיקה את התנור,
סָלְיָיךְ וְקָא יָתְבָא בְּגַוֵּיהּ – עלתה והתיישבה בתוך התנור כדי שימות.
אָמְרָה לֵיהּ אשתו, מַאי הַאי – מדוע נכנסת לתנור. אָמַר לָהּ, חָכִי
וְהָכִי הֲוָה מַעֲשֶׂה – כך וכך היה המעשה, שחטא עם זונה. אָמְרָה
לֵיהּ אשתו, אֲנָא חֲוַאי – זו הייתי אני, ולא חטאת. לֹא אַשְׁגַּח בָּהּ –
לא השגיח רבי חייא בר אשי בדבריה כי לא האמין לה, עַד דְּיָהֲבָה
לֵיהּ סִימָנֵי – עד שנתנה לו סימנים שאכן היתה זאת היא. ועדיין
לא נחה דעתו של רבי חייא בר אשי, אָמַר לָהּ, אֲנָא מִיהָא לְאֵיסּוּרָא
אֵיכַּוְונִי – אף שזו היית את, מכל מקום התכוונתי לעשות איסור,
ואני צריך כפרה על כוונתי. וּכְלִ יָמְיו שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק [רבי חייא בר
אשי] הָיָה מִתְעַנֶּה, עַד שֶׁלִּבְסוֹף מֵת בְּאוֹתָהּ מִיתָה – מתוך עינוי.
הגמרא מביאה ברי יתא שצריך כפרה אף על כוונת עבירה בלי
מעשה עבירה: דְּתַנְיָא, על הפסוק לגבי אשה שנדרה נדר ובעלה
הפר לה (במדבר ל יג) 'אִישָׁהּ הֵפֵר אֹתָם וְה' יִסְלַח לָהּ', מברר
הברייתא, בַּמֶּה הֲכָתוּב מְדַבֵּר, הלא בעלה הפר לה את הנדר
ומדוע צריכה כפרה. משיבה הברייתא, מדובר בְּאִשָּׁה שֶׁנָּדְרָה בְּנָזִיר
– קיבלה על עצמה נזירות, וְשָׁמַע בַּעְלָהּ וְהֵפֵר לָהּ את הנדר,
וממילא היא מותרת בכל איסורי הנזיר, וְהִיא לֹא יָדְעָה שֶׁהֵפֵר לָהּ
בַּעְלָהּ, וְהָיְתָה שׁוֹתָה יַיִן וּמְטַמְּאָה לְמֵתִים, שדברים אלו אסורים על
הנזיר והיא התכוונה לאיסור, ומשמיענו הפסוק שהיא צריכה
כפרה על מעשיה, אף שלא היה בזה איסור.
מספרת הגמרא: רַבִּי עֲקִיבָא כִּי הֲוָה מָטֵי לְהָאי פְּסוּקָא – כשהיה
מגיע בלימודו לפסוק זה 'אִישָׁהּ הֵפֵר וה' יִסְלַח לָהּ', הֲוָה בָּכֵי –
היה בוכה, אָמַר, וּמָה מִי שֶׁנִּתְכַּוְּנוּ לֶאֱכוֹל בְּשַׂר חֲזִיר וְעָלְתָה בְּיָדוֹ
לאכול בְּשַׂר טָלֶה שהוא מותר, כאשה זו שנתכוונה לדבר איסור
ולא עלה בידה, וְאָמְרָה הַתּוֹרָה שצריכה כַּפָּרָה וְסָלְחָה, מִי שֶׁנִּתְכַּוְּנוּ
לֶאֱכוֹל בְּשַׂר חֲזִיר וְעָלְתָה בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר, ונמצא שאף עשה את
מעשה האיסור, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שהוא צריך כפרה וסליחה.
הגמרא מביאה דרשה מעין זו על פסוק אחר: כֵּיוָצֵא בְּדָבָר אַתָּה

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59

אוֹמֵר – דורש מהפסוק (ויקרא ה יז) 'וְלֹא יָדָע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ', 60
שאדם שעשה בשוגג מעשה שהוא בספק איסור כרת, כגון שאכל 61
חתיכה שהיא ספק שומן ספק חלב, צריך להביא קרבן אשם תלוי. 62
ואף כאן כְּשֶׁהָיָה רַבִּי עֲקִיבָא מַגִּיעַ לְפָסוּק זֶה הָיָה כּוֹכֶה ואומר, וּמַה 63
מִּי שֶׁנִּתְכַּוְּנוּ לֶאֱכוֹל שׁוּמָן המותר באכילה וְעָלְתָה בְּיָדוֹ לאכול חֵלֶב 64
האסור באכילה, אֲמָרָה התּוֹרָה 'וְלֹא יָדָע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ', וצריך 65
להביא קרבן אף שלא נתכוון לאיסור, מִי שֶׁנִּתְכַּוְּנוּ לֶאֱכוֹל חֵלֶב 66
וְעָלְתָה בְּיָדוֹ חֵלֶב, ונמצא שגם מחשבתו היתה לאיסור וגם עשה 67
מעשה איסור, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שהוא צריך כפרה וסליחה. 68
מסיימת הגמרא: אִיכְּ בֶּן יְהוֹדָה אוֹמֵר, מה שלמדנו מהפסוק 'וְלֹא 69
יָדָע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ', שאף חטא בלא ידיעה הוא חטא וצריך 70
כפרה, עַל דָּבָר זֶה יָדוּ כָּל הַדּוֹוִים – יצטערו כל הראויים להצטער: 71
שנינו במשנה (לעיל פ:) מְתַיְּחֵד אָדָם עִם אִמּוֹ או עם בתו. הגמרא 72
דנה בדיני יחוד עם קרובות: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב אַסִּי, מְתַיְּחֵד 73
אָדָם עִם אֲחוֹתוֹ לפרקים, ולא באופן קבוע, וְדָר עִם אִמּוֹ וְעִם בִּתּוֹ 74
אפילו באופן קבוע, ולא חוששים שיבואו לידי עבירה, כיון שאנשי 75
כנסת הגדולה ביטלו את יצר העריות מקרובות. כִּי אֲמַרָהּ קַמֵּיהּ 76
דִּשְׁמוּאֵל – כאשר אמר רב יהודה דין זה לפני שמואל, אָמַר לו 77
שמואל, אָסוּר לְהִתְיַיחֵד עִם כָּל הָעֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה כגון אחותו אמו 78
ובתו, וַאֲפִילּוּ עִם בְּהֵמָה אסור להתייחד. 79
הגמרא מקשה על שמואל: תְּנַן במשנתינו, מְתַיְּחֵד אָדָם עִם אִמּוֹ 80
וְעִם בִּתּוֹ, וְיָשַׁן עִמָּהֶם [–הבן הקטן עם אמו, והבת הקטנה עם אביה] 81
בְּקֵירוּב בָּשָׂר – כשבשרם נוגע זה בזה. וּתְיוּבְתָּא דִּשְׁמוּאֵל – וקשה 82
על דברי שמואל, שלפי שמואל אסור אפילו להתייחד עם בתו, 83
ובמשנה מבואר שמותרים אפילו לישן בקירוב בשר. משיבה 84
הגמרא: אָמַר לָךְ שְׁמוּאֵל, וְלֵימְעַמֵּיךְ – ולשיטתך [המקשן] שאתה 85
סובר שמותר להתייחד עם קרובות, יקשה מִהָא דִּתְנַיָא, אֲחוֹתוֹ 86
וַחֲמוֹתוֹ וְשְׁאָר כָּל עֲרָיוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, אֵין אדם מִתְיַיחֵד עִמָּהֶם אֶלָּא רק 87
בְּעֵדִים שעומדים שם. ומבואר שִׁבְּעֵדִים אֵין – שדווקא בעדים מותר 88
להתייחד, אבל שֶׁלֹּא בְּעֵדִים לֹא, ואיך אתה [המקשן] סובר שמותר 89
להתייחד עם קרובות. הגמרא מיישבת את הסתירה בין המשנה 90
לברייתא: אֶלָּא תַּנָּאֵי הִיא – נחלקו בזה תנאים, אם מותר אדם 91
להתייחד עם קרובותיו. 92
הגמרא מביאה ברייתא נוספת הסוברת שאסור להתייחד עם 93
קרובות בכתבו ואמו: דְּתַנְיָא, אָמַר רַבִּי מֵאִיר לאנשי ביתו, הִזָּהֲרוּ בִּי 94
מִפְּנֵי בִּתִּי – שימו לבכם להיות עמי כשאני נמצא עם בתי, שלא 95
אתייחד עמה. וכן אָמַר רַבִּי טַרְפוֹן לאנשי ביתו, הִזָּהֲרוּ בִּי מִפְּנֵי 96
כַּלָּתִי שלא אתייחד עמה. מספרת הגמרא: לִיגְלֵג עָלָיו – על רבי 97
טרפון אוֹתוֹ תַּלְמִיד על חומרה זו. אָמַר רַבִּי אַבָּהוּ מְשׁוּם רַבִּי חֲנִינָא 98
בֶּן גַּמְלִיאֵל, לֹא הָיוּ [–עברו] יָמִים מוּעָטִים, עַד שֶׁנִּכְשַׁל אוֹתוֹ תַּלְמִיד 99
בַּחֲמוֹתוֹ ועבר עמה עבירה. 100
הגמרא מביאה מעשים בענין יחוד עם בהמה: לעיל הובאו דברי 101
שמואל שאסור להתייחד אֲפִילּוּ עִם בְּהֵמָה. מספרת הגמרא: אַבָּיֵי 102
מְכַלֵּלֵיהּ מִכּוּלְּהוּ דַּבְּרָא – כשהיה הולך ללמוד לבדו בשדה היה 103
מגרש את הבהמות מהשדה, כדי שלא יתייחד עמהן. וכן רַב שֵׁשֶׁת 104
מְעַבֵּר לֵיהּ מִבְּרָא – היה מעביר את הבהמות לעבר השני של 105
השדה, כדי שלא יתייחד עמהן. מספרת הגמרא: רַב חָנָן מִנְּהַרְדְּעָא 106
אִיקְּלַע [–הזדמן] לְרַב כָּהֲנָא לְפוּם נַהֲרָא – בשפת הנהר. חֲזָיֵיהּ – 107
ראה את רב כהנא דְּיָתִיב וְקָא גָּרִים וְקַיְימָא בְּהֵמָה קַמֵּיהּ – שהיה 108
יושב ולומד ובהמה עומדת לפניו. אָמַר לֵיהּ רב חנן, האם לֹא קָבַר 109
לָהּ מַר שאסור להתייחד אֲפִילּוּ עִם בְּהֵמָה. אָמַר לֵיהּ רב כהנא, לָאו 110
אַדַּעְתַּאי – לא שמתי ליבי שעמדה כאן בהמה מחמת שהייתי 111
שקוע בלימודי. 112
הגמרא חוזרת לעיקר דיני יחוד: אָמַר רָבָא, מְתַיְּחֵד אָדָם עִם שְׁתֵּי 113
יְבָמוֹת – שתי נשים הנשואות לשני אחים, וְכֵן עִם שְׁתֵּי צָרוֹת – שתי 114
נשים הנשואות לאותו איש, וכן עִם אִשָּׁה וַחֲמוֹתָהּ, וכן עִם אִשָּׁה 115
וּבַת בַּעְלָהּ שנולדה לו מאשה אחרת, שכל נשים אלו שונאות זו 116
לזו והאחת לא תחפה על חברתה, אלא שכל אחת תספר את קלונה, 117
וממילא אין חשש לעבירה כששתיהן יחד. וכן מתייחד עִם אִשָּׁה 118

המשך בעמוד יד

וְתִינוֹקֶת שֶׁיּוֹדַעַת טַעַם בִּיאָה וְאֵין מוֹסֶרֶת את עַצְמָהּ לְבִיאָה, כלומר שמבינה את ענין הביאה ותדע לספר בחוץ אם ראתה מעשה ביאה, אבל עדיין אינה גדולה ואין לה יצר להתפתות לביאה:

שנינו במשנה: שאם בנו ובתו הַגְּדוֹלִין, וְהַ – הבן יָשַׁן בְּכִסּוּתוֹ עם אמו וְכוּ' והבת ישנה בכסותה עם אביה. מבררת הגמרא: וְכַמָּה הוא שיעור 'הגדילו'. משיבה הגמרא: אָמַר רַב אַדָּא בַּר רַב עַוָּא אָמַר רַב אַסִּי, תִּינוֹקֶת עד שהיא בַּת תֵּשַׁע שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד מותרת לישן עם אביה בקירוב בשר, ולאחר מכן אסורה, וְתִינוֹק עד שהוא בֶּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד מותר לישן עם אמו בקירוב בשר, ולאחר מכן אסור. אִיכָּא דְּאָמְרִי, תִּינוֹקֶת עד שהיא בַּת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה וְיוֹם אֶחָד מותרת לישן עם אביה בקירוב בשר, וְתִינוֹק עד שהוא בֶּן שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שנים וְיוֹם אֶחָד מותר לישן עם אמו. וְזֶה וְזֶה – לפי שתי השיטות, מותר לישן עם בתו רק עד שיעור כְּדֵי שִׁיְּחִיו כפי שנאמר (יחזקאל טז ז) שְׂדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ', היינו שהביאה סימני גדלות, וכשהביאה סימנים אלו, זה סימן שהיא כבר גדולה ולפיכך אסור לישן עמה, אלא שלפי הלשון הראשון אם הביאה סימנים כשהיא בת תשע שנים ויום אחד, היא גדולה, ולפי הלשון השני אם הביאה סימנים כשהיא פחותה מבת שתים עשרה ויום אחד, אין זה סימנים אלא שומא.

הגמרא מביאה דין נוסף בענין זה: אָמַר רַפְרָם בַּר פָּפָּא אָמַר רַב חִסְדָּא, לֹא שָׁנוּ שמותר לישן עם הבת בקירוב בשר אֶלָּא בבת שֶׁאֵינָהּ בּוֹשָׁה – מתביישת לַעֲמוֹד לְפָנָיו עָרוֹם [–ערומה], אֲבָל בת שפּוֹשָׁה לַעֲמוֹד לְפָנָיו עָרוֹם [–ערומה], אָסוּר לאב לישן עמה בקירוב בשר. שואלת הגמרא: מַאי טַעְמָא של שיעור זה. משיבה הגמרא: שכאשר היא מתביישת בהיותה ערומה זה סימן שֶׁיֵּצֶר אַלְבְּשָׁהּ – יצר הערויות נכנס בה.

מספרת הגמרא: רַב אַחָא בַּר אַבָּא אִיקְּלַע [–הזדמן] לְבֵי רַב חִסְדָּא חַתְנֵיהּ – חותנו, שַׁקְלֵיהּ לְבַת בְּרַתֵּיהּ – נטל רב חסדא את נכדתו וְאוֹתְבֵיהּ בְּכַנְפֵּיהּ – והושיבה בחיקו, שישן עמה בקירוב בשר. אָמַר לֵיהּ רב חסדא, לֹא סָבַר לָהּ מַר דִּמְקַדֵּשָׁא – האם אדוני אינו יודע שהיא מקודשת, ויש להתרחק מאשת איש. אָמַר לֵיהּ רב אחא בר אבא, איך קידשת אותה בקטנותה, הלא עֲבֵרְתְּ לָךְ אַדְּרַב – על דברי רב, דְּאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב וְאִיתֵּימָא [–ויש אומרים] רַבִּי אֶלְעָזָר, אָסוּר לְאָדָם שֶׁיְּקַדֵּשׁ אֶת בִּתּוֹ כְּשֶׁהִיא קְטַנָּה עַד שֶׁתַּגְדִּיל וְתֹאמַר בְּפִלּוֹנִי אֲנִי רוֹצָה. אמר לו רב חסדא, מַר נַמִּי עֲבַד לֵיהּ אַדִּשְׁמוּאֵל – גם אתה עברת על דין שאמר שמואל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל, אֵין מְשַׁתְּמְשִׁים בְּאִשָּׁה, כדי שלא תתרגל להיות בין אנשים, ואיך נשתמשת בבתי הקטנה. אָמַר לֵיהּ רב אחא בר אבא, אֲנָא בְּאִידָךְ דִּשְׁמוּאֵל סָבְרָא לִי – אני סובר כמימרא אחרת של שמואל, דְּאָמַר שְׁמוּאֵל,